

KLIIAMUUTUSTE VÄLJAKUTSED

Alates 20. sajandi II poolest on ilmastikulised ekstreemumid muutunud üha selgemini tajutavaks. Muutused temperatuuris ja sademete hulgas, üha tõusev merevee tase ning uputuste, põudade, maastikupõlengute sagenemine, mõjutab üle kogu maailma nii looduslikku mitmekesisust kui inimeste eluviisi. Maastikud on põhiressurss, millega me tagame tulevaste põlvete heaolu ning just maastikel on sel pidevate muutuste ja ebakindluse ajal määrav tähtsus. On möödapääsmatu, et kliimamuutustega kaasnevatele väljakutsetele tuleb pöörata tähelepanu nii maastike projekteerimisel, planeerimisel kui nende haldamisel. Maastikuarhitektuuri käsutuses on keskkonnakaitselised, sotsiaalsed ja majanduslikud teadmised, loomaks maastikke, mis aitavad kaasa nende keeruliste probleemide lahendamisele.

Allakirjutanud on 34 Rahvusvahelise Maastikuarhitektide Föderatsiooni Euroopa regiooni (IFLA Europe) rahvuslike ühenduste esindajad, kes on „Kliimamuutuste väljakutsete“ resolutsiooni läbi töötanud oma organisatsiooni 2018. aasta peaassambleel Londonis, Ühendkuningriigis ja soovivad panustada nende probleemide ennetusse ja lahendamisesse.

Sellest tulenevalt esitame järgneva seisukoha:

ME USUME,

Et maastikuarhitektid, kellel on piisav väljaõpe, kogemused ja ekspertiis, et nende üleilmsete väljakutsetega silmitsi seistes võtta enda kanda keskne roll

Et maastikuarhitektid, kes töötavad nii looduse kui innovaatiliste tehnoloogiatega, et minimeerida kliimamuutuseid ja nende mõju maastikele

Tõdevad, et kliimamuutused on nüüdseks jälgitavad kogu Euroopas ning nad toovad endaga kaasa kiiremini avalduvaid keskkonnakahjusid kui senised kliimaatilised kõikumised. Kliimamuutused mõjutavad biogeograafiliste alade looduslikku mitmekesisust, kiirendades kõrbestumist ning tuues kaasa muutused meie senises elu- ning maastike haldamise viisis.

Mõistavad, et loodusvarad, millel meie ühiskonna säilimine põhineb, on järjest kadumas, ning see toob kaasa ka loodusliku mitmekesisuse vähenemise. Tulemuseks on veel säilinud loodusvarade ülekasutus, mis täiendavalt hävitab ja killustab looduslikke elupaiku. Selline kahepoolne mõju kujutab endast suurt ohtu ökosüsteemidele.

Teadvustavad, et maastikus avaldub keskkonnaga seotud väärtushinnangute allakäik. Selle protsessiga seotud kõrvalmõjud, nagu linnade kuumasaarte tekkimine, maapiirkondade tühjaksjäämine ning jätkuv urbaniseerumine, mõjutavad inimkogukondade elukvaliteeti. Kliimamuutustest sõltub 21. sajandil kogu maailma tulevik ning tegu on nii praeguste kui tulevaste põlvete jaoks määrava tähtsusega väljakutsega.

Eesmärged ja saavutatud tulemusi mõõtes, võrreldes ja hinnates saab maastikuarhitektuur anda suure panuse inimeste, kohtade ja looduse heaolu tagamisse.

On teadlikud, et kliimamuutused ei ole enam vaid teadusringkondade siseasi, vaid nende reaalsed mõjud on kerge vaevaga vaadeldavad kõikjal. Nüüdseks on kliimamuutused jõudnud ühiskondlikku sfääri ning tõusnud kogu Euroopas arutelude keskpunkti. Kliimamuutuste ulatus on saanud silmnähtavaks ning maastike haavatavus on muutunud ilmseks.

ME UTSITAME,

Euroopa Nõukogu, Euroopa Liitu ja kõiki IFLA Europe liikmesriike propageerima otsuste tegemisel kõikehõlmava maastikustrateegia kasutamist ning astuma poliitkõneluste faasist kaugemale, arendamiseks välja holistilist, kultuuriliste, poliitiliste, keskkonnakaitseliste ja majanduslike huvide vahel tasakaalu otsivat maastikuvisiooni, et seeläbi:

Hinnata kliimamuutuste ulatust ja nende võimalikke mõjusid, et töötada välja meetodid kliimaprobleemidest mõjutatud kogukondade elukvaliteedi säilitamiseks ning tulevaste kriiside vältimiseks,

Integreerida keskkonnaseisundit kajastavaid paremeetreid otsustusprotsessidesse ning anda neile senisest suurem kaal,

Propageerida seadusandlust, mis seaks eelispositsioonile keskkonna- ja maastike kaitse ning arenduse ja pakuks selleks paindlikumaid finantsmeetmeid ja korraldussüsteeme,

Lükata käima mõttemallide muutused ühiskonnas, mis peab maastike säilitamisel ja haldamisel leidma enese jaoks uued, senisest kardinaalselt erinevad eetilised ja materiaalsed väärtushinnangud,

Uurida võimalikke uusi eluviise, kaasates sellesse protsessi nii kohalikud, sageli looduslähedased traditsioonid kui uued innovaatilised tehnoloogiad, mis tegelevad energiasäästlikkuse ja maastike ökoloogilise terviklikkusega,

Tagada, et maastike projekteerimises ja planeerimises võetaks arvesse üksikasjalikke keskkonkaalutlusi ning nii era- kui avaliku sektori erialaspetsialistid käsitleksid oma projektides ka kliimamuutustega kaasnevaid probleeme,

Töötada välja strateegiad negatiivsete tagajärgedega toimetulekuks ja nende mõjude vähendamiseks, kasutades selleks energia ülekannete planeerimist ja kujundamist ning korraldades maakasutust selliselt, et see aitaks kaasa süsinikdioksiidi sidumisele,

Suurendada valitsuste püüdlusi kliimamuutuste ohjamisel ning aidata neil püüetel tõusta poliitiliste tegevuskavade prioriteetideks.

Järgida teisi Euroopa ja rahvusvahelisi kokkuleppeid, mis antud teemaga tegelevad. Näiteks:

- ÜRO kliimamuutuse raamkonventsioon. (UNFCCC, 1992).
- Pariisi kliimakokkulepe (Pariis 2015).
- Århusi konventsioon. (ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni liikmesriigid, 1998)
- Euroopa kliimamuutuste programm (EU ECCP, 2000).
- Euroopa Liidu kliima- ja energiapoliitika raamistik ajavahemikuks 2020–2030. (EL 2014)
- Berni konventsioon, Euroopa eluslooduse ja selle looduslike elupaikade/kasvukohtade kaitse konventsioon. (CoE 1979).
- Euroopa maastikukonventsioon (CoE, Firenze, 2000).

IFLA EUROPE peaassamblee Londonis, Ühendkuningriigis.
Septembris 2018